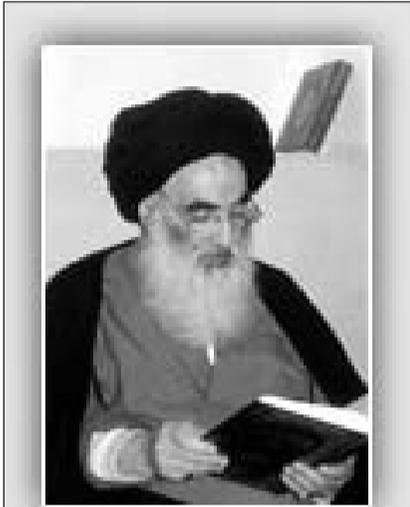


Шиәләрин мезијет вә ифт ихарлары ндан олан ичт иһад гапысынын Ислам үммәт инин үзүнә ачыг олмасы, Ислам дининин соунчу дин олмасына т әминат верән амилләрдән биридик. Чүнки чанлы вә ардычыл ичт иһад чәрчивәсиндә гаршыја чыхан јени һадисә вә мәсәләләрин һөкмү, Исламын үмуми гануналары васит әсилә ист инбат олунар.

Уст ад Чәәфәр Сүбһани



ҺӘЗРӘТ АЈӘТУЛЛАҺУЛ-ҮЗМА СЕЈИД ӘЛИ ҺҮСЕЈНИ СИСТАНИ

"Аллаһа, Оуну пейғәмбәринә вә [Аллаһ тәрәфиндән сечилмиш] рәһ-бәрләрә [12 Имам вә Гүјамәтәдәк олачаг наибләринә] итаәт един." (Нуса сурәси, 59-чу ајә)

ҺӘЈАТЫ

Ајәтуллаһ Сејјид Әли Һүсејни Систани һичри гәмәринин 1349-чу илиндә рәбиул-әввәл ајында Имам Рзанын (ә) шәрәфләндредији мубарәк Мәшһәд шәһәри јахынлығында диндар бир аиләдә, елм, тәгва, кәрәмәт вә сејјидләр очагында дунјаја көз ачмыш вә бу мүгәддәс мөкәндә фәзиләтләр ичиндә јетишиб боја-баша чатмышдыр.

Ибтидаи вә орта тәһсилени (әрәб әдәбијјаты, бәләғәт, әгли вә дини елмләри) дөјәрли уstadлардан алмышдыр.

Јүксәк дәрәчәдә үсул, фиғһ, әгли вә Илаһи елмләрини о мүгәддәс шәһәрдә мүһәггиг Мирзә Мәһди Исфәһани (р.ә) кими ustadларын һузурунда тамамлаја раг тәһсилени даһа да тәкмилләшдирмәк мөгсәдилә һ.г. 1368-чи илдә мүгәддәс Гум шәһәринә, елм мәркәзинә һичрәт етмишди. О күнләрдә бу мүгәддәс елм мәркәзи, тәһсилени Ајәтуллаһу-үзма Сејјид Һүсејни Буручердинин әмәји вә мәрчәијјетинин кәлкәси алтында давам етдирди.

Ајәтуллаһ Сејјид Буручердинин үсул вә фиғһ дәрсләри хүсуси бир методла, тәһгиг вә тәтбиг үзрә бүтүн фиғһи һәдисләри вә Ислами фикирләри әһатә едичи вә олдугча чидди иди.

Сејјид Әли Һүсејни Систани бу шәхсијјәтдән һәдис вә ричал елмләрини там шәкилдә өјрәнмиш, Ајәтуллаһ Һүччәт кими фәзиләтли вә мәшһур ustadлардан да јетәрли шәкилдә бәһрәләнмишди.

Сејјид Әли Һүсејни Систани һ.г. 1371-чи илдә Нәчәфүл-әшрәф шәһәринин мәшһур ustadларыннан да бәһрәләнмәк, Илаһи вә Пејғәмбәр (с) елминин пак гапысы Һәзрәт Әмирәл-

Мә'минин Әлинин (ә) јахынлығында ола билмәк үчүн Гум шәһәриндән ајрыла раг Ирага кәчмүшдүр. Оун Нәчәфә кәлдији күнләрдә орада јерләшән елм мәркәзләринин дәрсләри чох јүксәк сәвијјәдә кечирилирди. Сејјид бүтүн күчүнү елми әсәсләра вә фәғиһлијә вермиш вә о дијарын бөјүк, мәшһур, тәчрүбәли ustadларыннан чох дөјәрли елми мә'луматлар әлдә етмишди.

Бу дөјәрли шәхсијјәт он илдән артыг мүддәтдә фәғиһ вә мүчтәһидләрин ustadы Ајәтуллаһу-үзма Сејјид Хоинин (гулдисә сирруһ) дәрсләриндә иштирак етмиш вә о күнләрдә Нәчәф елм мәркәзинин мүдрик ustadы вә мәс'улу Һәзрәт Ајәтуллаһу-үзма Сејјид Һәкимдән дә бөјүк елми истифадәләр етмишди.

Сејјид, ән чох тәләбкарлығы, дәрин фикирләрә саһиб олмасыјла мәшһур олан Ајәтуллаһу-үзма Шејх Һүсејн Һиллинин һузурунда бүтүн үсул дәрсләрини бир дөврә охумушдүр.

О, Мәшһәд, Гум вә Нәчәф кими мүгәддәс елм мәркәзләриндә илләр бојунча елм өјрәнәрәк үсул вә фиғһдә, маариф вә тәһсил ишләриндә мәшғул олмуш, һәмчинин, бир чох елми ихтисасларда дөјәрли тәчрүбә кәсб етмиш вә дәрин елм саһиб олмушдүр.

1381-чи һ.г. илдә Шејх Әнсаринин (р.ә) "Мәкасиб" индән ичтиһад дәрсләринә башламышдыр. Белә ки, бу әсәсла илләрлә ичтиһад дәрсләри верди. Даһа сонра ичтиһад дәрсләрини "Шәрһ" үнваны илә Сејјид Мүһәммәд Казым Тәбәтәбаи Јәздинин (р.ә) "Урвәтул-Вусга" сыйла давам етдирмишди. Бунула јанашы



тәһарәт, хумс вә намазла бағлы бир чох мәсәләләрдә кениш мәзмунда дәрсләр вермишди.

Бу дөјәрли шәхсијјәт, һ.г. 1384-чу илин шә'бан ајында јүксәк ичтиһад дәрәчәсиндә үсул дәрсләри вермәјә башлады. Бу дәрсләрин үчүнчү дөврәсини 1411-чи илин шә'бан ајында тамамлады. Оун әлдә етдији вә бир чох алим ustadларыннан газандығы үсул вә фиғһ дәрсләриндәки дөјәрли мә'луматлары, дәрсләри тәдрис етмәјә башламышдыр.

О, кәнч јашларында икән Ајәтуллаһу-үзма Сејјид Хои (гулдисә сирруһ) тәрәфиндән јазылы олараг ичтиһад изни алан шәхсијјәтләрдәндир. Дикәр бир ustadы олан Һәзрәт Ајәтуллаһ Шејх Һүсејн Һилли дә ичтиһад шәһадәтнамәсини 1380-чы һ.г. илдә јазылы олараг Сејјид Систанијә вермиш вә оун фәзиләтләри, елми дәринлији вә үстүнлүјү илә фәхр

МҮЧТӘҲИДЛӘРИМИЗ

етмишди.

Әввәлдә гејд етдијимиз кими, Сејјид Шејх Әнсаринин (р.ә) "Мәкасиб" китабыны јүксәк сәвијјәдә тәдрис етмиш вә бу тәһсилә сонра јетирдикдән сонра тәһарәт, гәза, хумс, фиғһин бә'зи гајда вә бәһсләриндән (фаиз, тәғијјә, илзам гајдасы вә с.) дәрс вермишди. Бу дәрсләринин бир гисми чәм едиләрәк китаб кими нәшр олунашдыр. Сејјид үч дөврә камил шәкилдә үсул дәрси вермиш вә дәрсләриндәки бә'зи бәһсләр топланыб китаб шәклиндә чап олунашдыр.

Бу дөјәрли ustad бир чох гиймәтли әсәрләр јазмышдыр.

Сејјидин шәр'и һөкмләрдән ибарәт "Товзиһул-мәсаил" китабы исә Азәрбајчан дилинә вә бир чох дилләрә тәрчүмә олунаб јайылмышдыр.

ШӘХСИЈЈӘТИ

Шүбһәсиз ки, Сејјид Систани илә бирликдә олан, ону таныјан вә оунула үнсидә оланлар, оун Әһли-Бейтин (ә) бујурдугу мә'нәвијјата саһиб, нүмунәви бир шәхсијјәт олдугуны билирләр. О вә оун кими алимләр Имам Әлинин (ә) "Ишләрин ирәлиләмәси Аллаһын һалал вә

гаршысында јеринә јетирилән хидмәти тапшырыг демәк дејилди. Белә олан һалда ustad, тәләбәсини һеч бир вахт истәнилән елми сәвијјәјә јетишдирә билмәјәчәк, кәзләнилән мүвәфғәијјәтләри белә әлдә едә билмәјәчәкди. Һәмчинин, мүәллимлик садәчә тәләбәјә јол кәстәрмәк үчүн елми бир һазырлыг да дејилди. Әксинә тәһсил вермәк инчә, һәссас бир мәсәлә олуб тәләбәјә мәһәббәт, шәғфәт, мәрһәмәт руһу верәрәк елмә вә елми әдәбләрә тәшвиғ етмәк демәкди. Әкәр елми мәркәзләрдә вә бу шәһәрдән башга бир јердә тәдрис мөвзусунда бә'зи ихласлы олмајан шәхсләрә раст кәлинерсә, бу чүр елми мәркәзләрдә исә бир чох ихласла чалышан ustadлар, мүәллимлији мүгәддәс вәзифә билирләр. Олар тәләбәјә теорик вә практик бахымдан камил бир инајәт кәстәрирләр.

Сејјид Һәким (р.ә), Сејјид Хои (р.ә) мүәллимлик әхлагына саһиб олан нүмунәви шәхсләр олушлар. Белә кәзәл хасијјәт ејнилә Сејјид Систанин шәхсијјәтиндә дә мөвчуддүр.

О, тәләбәләринә ustadлар, алимләр вә фәғиһләрә гаршы һөрмәт кәстәрмәләрини өјрәди. Елми бәһсләрдә ustadлары гаршысында вәзијјәтләринә дигтәт едәрәк еһтирамлы олмаларыны төвсијә еди. Һәмчинин өз ustadларынын руһи мә'нәвијјатларыны, һансы әхлага саһиб олдугларыны билдирир.

МӘРЧӘЛИ ТӘГЛИД ОЛМАСЫ

Нәчәфи-әшрәфин бә'зи ustadларынын нәгл етдијинә кәрә, Ајәтуллаһ Сејјид Нәсруллаһ Мустәнбитин вәфатындан сонра бә'зи фәзиләт саһибләри Сејјид Хоинин (р.ә) мәрчәлијиндә топланмыш вә елми мәркәзләрдәки фәалијјәтләри конструктив бир шәкилдә идәрә етмәк үчүн бир платформа ахтармышлар. Сејјид Хои (р.ә) дә елми фәзиләтләри сәбәбилә Сејјид Систанини сечди. Сејјид Систани, Ајәтуллаһ Хоинин (р.ә) меһрабында намаз гылмаға, оун мәрәсәсиндә дәрс вермәјә вә оун китабларына һашијә јазмаға башлады.

Сејјид Хоинин (р.ә) вәфатындан сонра оун чәназәсини торпаға тапшыран алты шәхсән бири олуб, оун пак чәназәсинә намаз гылмышдыр.

Даһа сонра мәрчәли-тәглид вәзифәсини вә елми мәркәзләрин лидерлијини өһдәсинә кәтүрәрәк ичәзәләр вермәјә, һүгүт пајламаға вә "Хәзрә" мәсчидиндә Ајәтуллаһ Хоинин (р.ә) минбәриндә дәрс вермәјә башламышдыр. Оун мәрчәлији Ираг, Иран, Һиндистан вә дикәр Африка, Аврора, Асија өлкәләриндә сүр'әтлә јайылмаға башламышдыр. Белә ки, Сејјид бир нечә ә'ләм фәғиһдән бирисидир. Буна һәм Нәчәфи-әшрәф, һәм дә мүгәддәс Гум шәһәринин бир чох елми мәркәзләриндәки мүәллим вә ustadлар саһидир.

Аллаһ-тәәла оун кәлкәсини

Вести

Завершился первый мусульманский кинофестиваль в Казани. Следующий пройдет в Москве

Организаторы Международного фестиваля мусульманского кино "Золотой Минбар", завершившегося в Казани, планируют в следующем году провести его в Москве в рамках программы "Москва многонациональная, Москва многоконфессиональная". По словам гендиректора фестиваля Зауди Мамиргова, московский мэр Юрий Лужков уже обещал свою поддержку, сообщает Интерфакс.

Он поблагодарил за всемерную поддержку проекта руководство Татарстана. "Мы надеемся, что с этого "Минбара" (место в мечети, откуда ведутся проповеди) идеи Ислама, призывающего к миру, добрососедству, веротерпимости, распространятся по всему миру", -



сказал З.Мамиргов. Специальный приз "За вклад в дело исламского призыва" получил фильм выдающимся мусульманском мыслителе XII века "Аль-Газали - Алхимик счастья" режиссера Овидио Салазара из Великобритании. Как рассказал Зауди Мамиргов, фильм Салазара удостоен особой награды за то, что "на примере жизни конкретного человека раскрывает основы и красоту Ислама".

"Главное, что фестиваль состоялся, были показаны интересные картины. Формула "мусульманское кино", которая у многих вначале вызывала усмешку и даже некоторые ехидные комментарии в прессе, доказала свою жизнеспособность", - считает член жюри, доктор искусствования Кирилл Разлогов.

Он особо отметил работы иранских кинематографистов, которые получили на фестивале наибольшее число "Золотых Минбаров": за лучший документальный фильм, за лучшую женскую роль, за лучший сценарий художественного фильма и за лучшую операторскую работу художественного фильма. Иранские картины "Взрывы мирного времени", "Дети Адама", по его мнению, - работы высочайшего класса. Картину "Святая Марьям" кинорежиссер хотел бы показать на телеканале "Культура", о чем уже ведутся переговоры с иранскими коллегами.

Руководитель отборочной ко-

миссии, актриса и режиссер Елена Цыплакова также считает, что фестиваль мусульманского кино сегодня необходим для всего мира. "Нам нужно как можно больше знать друг о друге, и кино является как раз тем удивительным, радостным источником знаний, особенно, если оно делается честными, порядочными, умными и талантливыми художниками", - сказала она на пресс-конференции.

Всего в фестивале мусульманского кино участвовали 154 фильма более чем из 20 стран. Для конкурсного показа были отобраны 24 картины из Ирана, Азербайджана, Башкирии, Таджикистана, Татарстана, Египта, Великобритании, Киргизии, Канады, Литвы, Катара, Узбекистана, Турции и США. Организаторами форума выступили Совет муфтиев России, компания "Исламский мир", Министерство культуры Татарстана и Федеральное агентство по культуре и кинематографии России.

Мэр Лондона: Джордж Буш и неоконсерваторы провоцируют столкновение цивилизаций

Джордж Буш и неоконсерваторы сделали многое для того, чтобы столкновение между мусульманской и западной цивилизациями стало реальностью, заявил мэр Лондона Кен Ливингстон. Он предупредил, что идеи, подобные тем, которые высказывают американские ультраправые, могут усилить позиции националистически настроенных партий в британском обществе, передает ВВС.

По его словам, положение, которое сейчас занимает в Великобритании Британская национальная партия, можно сравнить с положением Национального Фронта Ле Пена во Франции 20 лет тому назад. Сейчас же Ле Пен пользуется довольно большим успехом. "Если они станут заметной фигурой на политической сцене, то будут оставаться постоянной угрозой", - сказал Кен Ливингстон о националистах.

В прошлом британские ультраправые преследовали евреев, затем их жертвой стали темнокожие, а вот теперь - мусульмане, говорит Ливингстон. Он призывает жителей Лондона показать пример того, как люди различных рас и конфессий могут проявлять взаимное уважение.

Мэр Лондона известен тем, что в свое время активно выступал против участия Великобритании в развязанной американцами войне с Ираком.

Кипр: мусульман сняли с самолета из-за "подозрительного" вида

Вылет самолета с жителями Великобритании, отдыхавшими на Кипре в выходные дни, задержался почти на сутки. Пассажиры не желали лететь одним рейсом с двумя мусульманами "подозрительного вида", и пилот, посоветовавшись с другими членами экипажа, принял решение отложить рейс.

Как сообщает The Scotsman, среди пассажиров были двое мужчин в традиционной исламской одежде, внешне походивших на пакистанцев. Однако больше всего подозрений вызвало то, что один из них непосредственно перед взлетом

зашел в туалет и долго не покидал его, несмотря на то, что к нему стучалась стюардесса. Потом он объяснил, что совершал намаз.

Мусульман сняли с самолета и допросили. Выяснив, что они ни в чем не виноваты, их отпустили без залаго.

Несмотря на то, что авиакомпания говорит о "провокационном" поведении двух мусульман, полиция это отрицает. "Внешний вид и поведение двух мужчин вызвали подозрения, и тогда пилот отказался лететь, увидев реакцию других пассажиров", - говорит Деметрис Деметриу, спикер полиции Кипра.

Возможно, свою роль в этом сыграл тот факт, что запланированная дата вылета рейса Ларнака-Манчестер совпала с годовщиной терактов 11 сентября

Малайзия должна стать первой развитой страной в исламском мире

Малайзия должна стать первой из стран-членов Организации Исламская конференция (ОИК), которой будет присвоен статус развитой благодаря достижениям в области науки и технологии, заявил премьер-министр Малайзии Ахмед Бадави. Он также отметил в интервью Вегнама, что этого можно добиться, если будет выполнен так называемый "Проект-2020", предложенный его преемником Мохаммадом Махатхиром.

Для достижения поставленной задачи необходим добросовестный труд, отметил Бадави на церемонии открытия мечети Ат-Таква. Именно таким образом, по его словам, можно приобрести навыки, необходимые для работы с использованием современных технологий.

Бадави выразил сожаление по поводу того, что сегодня мусульмане во многом зависят от технически развитых стран Запада, и заметил, что считает первоочередной задачей подготовку кадров для таких растущих бурными темпами отраслей, как информационные технологии и биотехнологии. Он также напомнил мусульманам о призыве к получению знаний, содержащемся в Священном Коране.

Малайзия призывает другие мусульманские страны также сосредоточить усилия на экономическом развитии, расширении взаимной торговли и финансового сектора.

Исламский центр Северного Техаса подвергся нападению вандалов

Полиция Техаса (США) ищет человека, вломившегося в помещение исламского центра Ирвинга в субботу. Неизвестный выбил стекло и проник вовнутрь. Преподаватели, работающие в исламском центре, утверждают, что он ничего не взял, и связывают действия злоумышленника с годовщиной терактов.

"Это тактика запугивания, - заявил Ахмед Элмалки, представитель центра. - Кто-то вошел сюда, разбив стекло. Это похоже на то, что в годовщину 11 сентября нам хотят сказать: "Вам тут не рады". Руководство центра временно перенесло занятия учащихся исламской школы в другое помещение. Кроме того, оно

собирается оборудовать здание камерами видеонаблюдения.

Полиция Ирвинга уже сняла отпечатки пальцев злоумышленника, а также взяла образцы его крови, оставшейся на разбитом стекле

В Москве заложили первый камень в основание новой Соборной мечети

10 сентября в Москве заложен первый камень в основание фундамента новой Московской соборной мечети. Открывая церемонию, председатель Совета муфтиев России шейх Равиль Гайнутдин отметил, что сегодня в



Москве существует только четыре мечети, причем две из них находятся при посольствах Ирана и Азербайджана, и поэтому они недоступны для большей части верующих. В то же время по большим мусульманским праздникам к Московской соборной мечети приходят многие тысячи мусульман, которые из-за недостатка места остаются на улице.

"Сегодня в Москве 1,5 млн мусульман, их число продолжает расти, и поэтому мы обратились к московским властям с просьбой выделить земельный участок для строительства новой большой соборной мечети", - отметил Р. Гайнутдин.

Присутствовавший на церемонии мэр Москвы Юрий Лужков отметил, что столичные власти приняли предложение Духовного управления мусульман европейской части России (ДУМЕР) и выделили земельный участок для строительства мечети.

"Наконец, после серьезных обсуждений проект мечети был принят, и сегодня начинается ее строительство. Я думаю, что оно будет закончено к 2007 году, а мечеть сможет вмещать около 3,5-4 тысяч человек", - сказал Ю. Лужков. Он добавил, что сегодня в Москве насчитывается 147 национальных диаспор. "Каждая из них должна иметь для комфортного существования свое образование, свою культуру и свою конфессию. Это основной принцип, на котором зиждется мир и согласие в Москве", - отметил Ю. Лужков.

Общая площадь нового комплекса составит более 55 тыс. кв. метров. Строительство основного здания новой соборной мечети будет вестись на разных уровнях - от трех до пяти этажей, а высота минаретов составит 74 метра. В подземной части мечети расположится автостоянка на 325 машино-мест.

Генеральным подрядчиком строительства мечети выступила корпорация "Трансстрой".

Хиджаб (Женское покрывало)

(начало на стр.1)

Место одяния в природе и сущности человека:

Одним из преимуществ человека над животными является одежда, которая необходима по причине особого сложения его тела и инстинктов. Одеяние, как для мужчины, так и для женщины - это Божественный дар человеку. Нагота и обнаженность является ловушкой сатаны, который приготовил ее как приманку. Некоторые психологи считают, что одежда стала обязательной по причине того, что в сущности человека лежат такие прекрасные качества как стыдливость и скромность. Социологи и общество ожидают от женщины ношения покрывала как символа целомудрия и благочестия. Многие политологи считают правильное женское одяние необходимым для обеспечения счастья и светлого будущего человечества.

Так как между мужчиной и женщиной существуют естественные различия (такие как характер, строение тела, внутренний мир и т.д.), поэтому одежда их также должна отличаться.

Одеяние на протяжении истории

Одежда человека берет свое начало с первых людей: Адама и Евы, и она по-разному проявляла себя на протяжении истории. Хотя нагота и являлась нормой в некоторых отдельных племенах, это не доказывает ее существования с самого начала истории человечества. Снятие покрывала началось в 19-ом веке после "освободительного" движения женщин и постепенно распространилось в исламских государствах. Первые исламские государства, в которых женщины начали снимать покрывала и головной убор, были Афганистан, затем Турция посредством Ататюрка, а потом в Иране посредством шаха Ризахана Пехлеви.

Философия одяния женского покрывала

Уважение женщины: Женщина является олицетворением уважения и скромности в обществе. Покрывало сохраняет женщину от страстных и похотливых взглядов, и этот вид одяния отличается особой скромностью.

Сохранение здорового общества: Если страстное влечение женщины показать свои красоты будет использовано в ненужном месте (для посторонних), то общество и человечество, развратившись и предав заб-

вению мораль, нравственность и свои истинные цели, превратится в животный мир, где будет царить страсть и вождление.

Безопасность: Под сенью соблюдения скромности, женщина лучше может заняться своими обязанностями и ее не ожидает никакая опасность со стороны нравственно неустойчивых членов общества. Одежда сохраняет женщину от нечестивых взглядов, подобно коже, которая защи-



щает фрукты от назойливых мух.

Присутствие в обществе: Лишь соблюдая скромность, женщина может присутствовать среди людей и заниматься общественными делами, так как страстные чужие взгляды постепенно развратят того, кто смотрит на нее, желая удовлетворить свой соблазн, и женщину, от которой не отводять глаз.

Борьба со страстью и вождлением: Ввиду того, что женщина наделена особой красотой и сатана искушает ее, чтобы она показывала свою прелесть другим и привлекала к себе чужих мужчин, женщина, скромно одевшись, должна противодействовать дьяволу и не поддаваться его искушениям.

Мировоззрение - основание выбора одяния

Мировоззрение каждой культуры играет важную роль в выборе вида одяния. По причине того, что воззрения людей на мир различны, поэтому отличаются и их одежда. На основании мировоззрения Божественных религий, которые заключаются в том, что человек является наместником Всевышнего Бога, и его жизнь продолжается после смерти в Ином мире, а также в том, что Божественной миссией человека является познание, самосовершенствование и наставление общества на путь истины, необходимо, чтобы одежда женщины и муж-

чины соответствовала нравственным устоям, установленным Богом. И это для того, чтобы под сенью направления Божественного откровения контролировались животные инстинкты человека и лучше развивались его моральные и интеллектуальные способности.

На первый взгляд, сексуальная свобода представляет собой не что иное, как поиск удовольствия и наслаждения. Однако, принимая во внимание ее губительные последствия, как для отдельной личности, так и для всего общества, ее следует рассматривать как величайшее грехопадение и отклонение от норм морали. Распушенность нравов и разврат истощают тело, подчиняют себе разум, подрывают благосостояние человека и лишают его доверия. Половая распушенность уничтожает в человеке стремление к созданию семьи, приводит к появлению на свет незаконно рожденных детей. Она - источник венерических и психических заболеваний. Короче говоря, сексуальная свобода оборачивается для человека величайшим рабством.

Женское покрывало в Небесных религиях

Если внимательно рассмотреть и изучить Небесные религии, то станет ясным, что женское покрывало было во всех Божественных религиях, в особенности, этому важному вопросу уделялось внимание в Иудаизме и Христианстве. Ислам также относится к этому вопросу очень внимательно и в Священном Коране, в изречениях Пророка Ислама и Имамов (мир им всем!) можно встретить множество указаний о правилах одяния.

Скромность и одяние в исламских преданиях

Пророк Ислама (да благословит Аллах его и род его!) изволил сказать следующее: "Скромность является украшением женщин". Имам Садик (мир ему!) сказал: "Нескромный взгляд в сторону намахрама (человека, не являющегося близким родственником, с которым по законам шариата разрешается брак) - это ядовитая стрела, выпущенная Дьяволом. Тому, кто избегает этого соблазна во имя Великого и Всемогущего Аллаха, а не ради кого-то другого, Аллах дарует истинную веру, в которой человек найдет для себя источник радости (черпая в собственной душе)". Имам Бакир (мир ему!) изволил сказать: "Святой Пророк (да благословит Аллах его и род его!) проклял тех, кто

стремится увидеть интимные части тела женщины, не являющейся его женой...". Также Святой Пророк сказал: "Лучшие из ваших женщин - это те, кому присущи одновременно и скромность, и страстность". Имам Али (мир ему!) сказал: "Данью красоты является скромность".

Женское покрывало в Исламе отнюдь не означает устранение женщины от общества, лишь необходимость одяния ее перед чужими мужчинами, чтобы сохранить свою скромность и чтобы общество не стало развратным, какое мы видим в наше время на западе. Нельзя женщинам носить такую одежду, которая разлагает мужчин и юношей, достигших зрелого возраста, дабы не нарушались их права, и чтобы их половой инстинкт не подвергался насилию со стороны вульгарно одетых женщин, которые своим видом будоражат их сознание. Женщина, соблюдая правильные нормы одяния, может участвовать в различных общественных делах и одинаково с мужчинами располагает свободой слова и мысли.

Мир всем тем, кто следует истинному пути!

Назим ЗЕЙНАЛОВ

Мусульманка

В тебе мы видим идеал
Прекрасной женщины востока
Всего, что Запад потерял
В своем падении глубоко.

Ты настоящая жена
Самоотверженна, покорна,
И мужу своему верна
И участью своей довольна.

Семья и дети, дом и труд,
Родной закон, родные стены
Тебя от скверны берегут
Удерживают от измены.

А за окном ужасный вид:
Грязня, распушенность и свинство...
О, пусть никто не осквернит
Твое святое материнство.

В зените душный смрадный день
И всюду вьются злые сплетни...
О, пусть никто не бросит тень
На честь твою, не пустит сплетни.

Пусть защитит Аллах тебя
Пусть пресечет Он слово злое
Ведь на тебе земля стоит
Людские держатся устои.

Пусть тот, кто про тебя солжет,
Умрет и сгинет без остатка,
Ведь на тебе стоит народ,
О женщина, о мусульманка!

Ростислав Подунов
16 марта 1970 год.

БӨҮК ЧИҢАД

(эввәли сәһ. 1)

Дөҗүшчүләр сорушдулар: "Еј Аллаһын елчиси! Бөҗүк чиһад нәдир?"
Һәзрәт Пејгәмбәр (с) бујурду: "Нәфс илә мүбаризә апармагдыр."

Гејд олунмуш һәдисә әсасән, дөҗүш мејданларында мин бир әзаб-әзијјәтләре гатлашыб, дүшмәнләрлә мүбаризә апармаг вә нәһәјәт жараланыб вә ја шәһид олмаг, мүгәддәс Ислам дини баһымындан кичик чиһад, лакин нәфсани истәкләрлә мүбаризә апарыб, Илаһи тәгваја риајәт етмәк, бөҗүк чиһад сајылыр.

Нәфс илә мүбаризә апармағын әһәмијјәти барәдә сајсыз-һесабыз

һәдисләр мөвчуддур ки, онлардан бир нечәсини гејд едирик:

Һәзрәт Пејгәмбәр (с) бујурду:
"Ән үстүн чиһад, даһилиндә јерләшән нәфс илә мүбаризә апармагдыр."

Һәзрәт Әмирәл-мөминин Имам Әли (ә) бујурду:

"Һәгигәтән нәфс илә мүбаризә апарыб, ону илаһи кәстәришләре итаәт етмәјә вадар етмәк вә күнаһлардан горумаг, Аллаһ-тааланын дәркаһында шәһид савабына бәрәбәрدير."

О һәзрәт (ә) дикәр бир һәдисдә бујурмушдур:

"Өз нәфси илә мүбаризә апармајан шәхс, сәадәтә наил олмаз."

Беләликлә, мүгәддәс Ислам шәриәти баһымындан нәфсани истәкләрлә мүбаризә апарыб, Илаһи тәгваја риајәт етмәк, дөҗүш мејданларында чанындан вә малындан кечиб, өз вәтәнини вә Илаһи дөјәрләри горујан шәхсин чәкдији әзаб-әзијјәтләрдән үстүн сајылыр. Бу чиһад исә өнчә гејд етдијимиз кими, "бөҗүк чиһад" адланыр.

Илаһи тәгваја риајәт едиб, нәфс илә мүбаризә апармағын "бөҗүк чиһад" адланмасы вә бу чиһадын дөҗүш мејданларында апарылан мүбаризәдән үстүн тутулмасы һеч дә тәәччүблү дејилдир. Чүнки һәр бир мүсәлман вә

мөмин шәхс, өз нәфсани истәкләри илә мүбаризә апарыб, Илаһи тәгваја риајәт етмәјинчә, һеч вахт өз вәтәнини, намусуну вә мөһнәви дөјәрләрини горумаг үчүн сәминми гәлбдән вә Аллаһын бөјәндији тәрздә дөҗүш мејданларына үз тутуб, өз чанындан вә малындан кечә билмәз. Одур ки, һәр бир мүсәлман, Илаһи тәгва мәсәләсинә чидди јанашыб, өз нәфсани истәкләри илә мүбаризә апармалы вә илк нөвбәдә Аллаһ-тааланын мүһүм кәстәриши олан бу бөҗүк чиһада әмәл етмәлидир.

Доғру јола табе оланлара салам олсун!

И. ИСМАЈЫЛЗАДӘ

ИСЛАМ ВӘ ЕЛМ



Əфзələддин РӘҺИМОВ

(əввәли сәһ.1)

Дүнјада фәалијәт көстәрән миссионер тәшкилатларынын "садиғ тәблиғатчылары", мүсәлманлары пак вә һәгиғи диндән узағлашдырмағ вә онлары христиан дининә доғру чәкмәк мәғсәдилә даим белә бир шүбһәјә әл атырлар:

"Ислам чох керидә 7-чи әсрдә галмышдыр. Ислам, көһнә фикирләр вә сәјсыз-һесабыз хурафатлар долудуғундан, мүсәлманлар өз инкишаф јолуну азымышлар вә бу дин, елм вә тәрәггинин әлејһинә олдуғу үчүн, онлар чәһаләт гаранлығында галарағ, елми наилијәтләрден узағ дүшмүш, мүасир технологијалары мәнимијә билмәмишләр!"

Исламын елм вә тәрәггитә әнкәл олмасы идиасы, 19-чу әсрдән бу јана христиан тәдғигатчылары вә миссионерләринин дилә көтирдикләри классик бир идиадыр. Бу идиа дигәтлә тәһлил едиләрсә, онун көкүндә "дин вә елм" мүнәғишәси версијасынын дајандығыны көрәрик. Амма дигәт едилмәси лазым олан чәһәт будур ки, гәрб дүнјасында јаранмыш бу фикир, һәгигәтдә "динлә-елмин" дејил, христианлығыла-елмин арасында јаранмыш мүнәғишәдән гајнағланыр. Јәни һәгигәтдә христианлығын елмлә олан мүхалифәти, дүнјанын бир чох мүтәфәккир вә алимләрини бу фикрә дүшмәјә вадар етмишди ки, "үмумијәтлә, дин вә елм бир-бири илә дүшмәндир!"

Орта әсләр бојунча Европа үзәриндә һекемонлуғ едән, сарсылмаз күч-гүввәјә малик олан "килсә"нин мәнтиғли дүшүнчә вә килсә етиғадларындан фәрғли олан јозумлара гаршы гәти вә амансыз мүнәсибәти мәнз бу әгидәнин јаранмасына кәтириб чыхармышдыр.

Демәли Ислам дејил, христианлығы елмин инкишафы вә тәрәггисинин әлејһинә чыхарағ, онула мүбаризә апармышдыр. Европанын дүнјаја бәхш етдији елм тәрәггитә исә, онларын христиан олдуғларына көрә дејил, килсәнин мүтләғ һакимијәтиндән гуртулдуғдан сонра, ренесанс дөврүндә баш тутмушдыр. О дөврдә килсә рәһбәрләринин Папанын башчылығы алтында төрәтдији дәншәтлә чинајәтләр, азад фикирли ихтирачы алимләрлә амансыз давранышлары, һәлә дә тарихин јаддашында тәәсүф доғурмағдадыр.

1215-чи илдә Папа "инквизиција"

адлы јени бир тәшкилат јаратды. Бу тәшкилатын фәалијәти (килсә әлејһинә чыхмағда иттиһам едилән, һәгигәтдә исә азад фикирли, јени елми көшфләрин саһибләри олан шәхсләри) "бид'әтчиләри" һарада олурса-олсун тапыб, чәзаландырмағ иди. Нүфуз даирәси Италија, Алманија, Франса, Полша, Испанија вә с. өлкәләрә аид олан бу тәшкилат, елмә јенилик кәтирмәк истәјән һәр бир кәси, килсәнин мүхалифи сәјарағ мүхтәлиф ишкәнчәләрлә чәзаландырырды.

Бөјүк бир гүдрәтә малик олан Папа, Европанын 10-дан артығ гүдрәтли дөвләт һадими барәсиндә бид'әт фәрманы јазмышды. 1075-чи илдә Алман императору 6-чы Һенри, 1140-чы илдә 8-чи Луи вә 1205-чи илдә Инкилтәрә кралы, Папа тәрәфиндән онула фәрғли әгидәсинә көрә кафир елан едиләрәк, төвбәјә мәнчбур едилмишләр.

Марсел Каши јазыр: "Инквизиција дөврүндә Папанын фәрманына мүхалиф олмағ иттиһамы илә беш милјон адам гәтлә јетирилмишди. 1448-1449-чу илләр әрзиндә тәфтиш мәнкәмәсинин һөкмү илә 1020 нәфәр дири-дири јандырылмыш, 6860 нәфәр шаггаланмыш вә 97023 нәфәр ағыр ишкәнчәләр нәтичәсиндә һәлак олмушлар. Орта әсләрдә тәфтиш мәнкәмәләринин һөкмү илә 350 мин нәфәр алим вә мүтәфәккир дири-дири јандырылмышдыр." (Ислам вә Гәрб фәлсәфәси, сәһ.39)

Килсә рәһбәрләри бир алыми улдулар һаггында килсәдән фәрғли олан нәзәријә јүртүдүјүнә көрә, башга бирисини ганын инсан бәдәниндә һәрәкәт етдијини сөјләдији үчүн чәзаландырды. Галилеји Коперникин нәзәријәсини мудафиә етдији вә јерин ғырланмасыны сөјләдијинә көрә зиндана саларағ төвбәјә мәнчбур етди. Мәнз килсә рәһбәрләри Паскалы кафир елан етмишдирләр. (Ислам вә Гәрб мәдәнијәти, сәһ.39-153).

Мәшһур философ Бекон, Инкилис кралы Едвард тәрәфиндән килсәнин тәзјиги илә Франсаја сүркүн олунду.

Тарихин јаддашында һәкк олунмуш бир чох фактлар вә дәлиләр, орта әсләрдә мәнз христианлығын елмә һәгиғи дүшмән олдуғуна бир сүбүтдур. Јалныз бунун нәтичәсиндә христиан мәзһәбли елм адамларынын чоҳу килсәјә-динә гаршы чыхмыш вә елмин дин илә һеч бир шәкилдә ујушмајачағы гәнаәтинә кәләрәк, позитивист елми-анлајышыны ортаја чыхармышлар.

Ислам дининә кәлинчә исә, елмдин мүнәсибәтләри диндән елмә доғру јөнәлдијинә көрә, елм вә дин һәкикәт һеч бир проблемлә үзләшмир, һәтта елм динин сәјәсиндә даһа бөјүк әһәмијәт дашыјарағ, өзүнәмәхсус јер тутур. Дикәр сөзлә десәк, Ислам фитрәтән елм дини, Ислам мәдәнијәти исә, мисилсиз бир елм мәдәнијәтидир. Ислам һәр бир саһәдә олдуғу кими, елм саһәсиндә дә христианлығдан там фәрғли оларағ, үстүн вә ачығ дүнјакөрүшә маликдир. Исламын елм барәсиндә олан әгидәсини олдуғу кими анламағ үчүн тәкчә буну јада салмағ кифәјәтди ки, һәзрәт Мәһәммәд (с) Һира дагында пејғәмбәрлик вериләркән она назил олан илк әјәләр "Оху" әмри илә башланмышдыр:

"Оху! Аллаһынын ады илә ки, [мәхлуғаты] јаратди. О Аллаһ ки, [инсаны] ган лахтасындан јаратды.

Оху вә сәнин Аллаһын [һамьдан] чох кәримдир. О Аллаһ ки, сизә гәләмлә јазмағы өјрәтди. Инсана билмәдикләрини өјрәтди." (?Әләғ" сурәси, әјә 1-5)

Динимизин елми зәһнијәти әввәлчәдән Гур'ани-кәрим тәрәфиндән ачығча ортаја гојулмуш вә тәгдир едилмишди. "Елм" кәлмәси вә ондан алынған исим вә фе'лләр Гур'анда тәғрибән 750 дәфә ишләнишди. "Елм" илә јахындан әлағәси олан "һикмәт", "китаб", "дүшүнмәк", "дигәт етмәк" вә с. бу кими терминләр бу рәғәмә аид едилмәмишди.

Бүтүн бунлардан әләвә, Мәһәммәд (с) пејғәмбәрин вә Әһли-бейтин (ә) мүхтәлиф һәдисләрдә елм вә савад өјрәнмәјә, елм әһлинә вердији јүксәк дөјәр вә гимәтләр көз габағындадыр.

"Бешикдән гәбрә гәдәр елм өјрән"-дејә әмр едән Пејғәмбәримиз (с) мүхтәлиф дөјүшләр, муһарибәләр заманы әсир тутулан кафирләри, пул вә мал-дөвләт мүғабилдә дејил, мәнз он нәфәр мүсәлманна јазыб-охумағы өјрәтмәк шәрти илә азад едирди.

Әзиз Пејғәмбәримиз (с) бујурур: "Дүнја вә ахирәт хејри елм илә јанашыдыр. Елм өјрәнән шәхс күндүзләри оруч тутан, кечәләри исә сәһәрә кими ибадәтлә кечирән шәхс кимидир. Инсанын өјрәндији бир елм, Әбу Гејс дағы гәдәр ғызылы, малы олуб ону Аллаһ јолунда еһсан етмәкдән даһа фәзиләтлидир." ("Биһарүл-әнвар", ч.1, сәһ-184).

Имам Әли (ә) бујурур: "Елм өјрәнмәк үчүн сәј едәнләр, Аллаһ јолунда чихад едән шәхс кимидир... Алимләр дүнја дурдугча дириди, чәсәдләри торпаға гарышыр, сөзләри исә гәлбләрдә јашајыр" ("Биһарүл-әнвар", ч.1, сәһ-147).

Имам Зејнәл-абидин (ә) бујурмушдур: "Әкәр инсанлар елм кәсб етмәјин нечә бөјүк дөјәрә малик олдуғуну билсәјдиләр, ону һәтта ганларыны ахытмагла вә туфанлы, далғалы дәннәләри јармагла белә кәсб едәрдиләр." ("Әл-Кафи", ч.1, сәһ-135).

Тарих боју мүсәлманлар Исламын нурулу көстәришләриндән фәјдаланарағ даим елми тәрәггитә вә инкишаф јолунда Европа халқларындан ирәлидә олмушлар. Ронесанс дөврүнә гәдәр, һәтта орта әсләр боју чәһаләт, азғынлығ батлағларында гәрг олан Европада мәнз Исламын вә мүсәлманларын көмәји сәјәсиндә елмә доғру рәғбәт ојанмышдыр.

Гејд етмәк лазымдыр ки, китаб вә китаханаларын европалылар үчүн дөјәрсиз әшја олдуғу заман вә бүтүн Европанын килсә вә монастрларында чәми 500 дини китабын мөвчуд олдуғу бир вахтда, Ислам өлкәләри зәнкин китаханалар вә елм мәркәзләри илә бөзәнмишди. Бағдад шәһәриндә "Бейтүл-һикмәт" адлы китаханада (215-чи һ.ғ. илдә тә'сис олунуб) 4 милјон, Шаһын "Граблос" китаханасында 3 милјон, Гаһирәдә "Сәлтәнәт" китаханасында исә 1 милјон китаб мөвчуд иди. Орада мөвчуд олан китаблар мүхтәлиф дилләрдә, о чүмләдән әрәб, јунан, фарс, латын, сурјани, һинд вә с. дилләриндә иди вә һәндәсә, тибб, фәлсәфә, ријазиијат вә с. елмләри әһәт едирди.

"Исламын чох керидә 7-чи әсрдә галмасы" шүбһәсинә кәлдикдә исә, дејәсән миссионер тәблиғатчылары христианлығын ондан бир нечә әср га-

бағ јарандығыны (1-чи әсри), унудублар.

Биз мәсәләјә мәнтиғи әсасла јанашсағ, һәр һансы бир динин нә вахт вә һансы тарихдә јаранмасы дејил, онун һансы дөврүн тәләбләринә, нә шәкилдә чәваб вермәсинин муһүм олмасыны анлајарығ.

Ислам дини мүасир дөврүмүзүн мә'нәви тәлабатына чәваб верә билән диндир. Доғрудур, дикәр динләрдә олдуғу кими Ислам дининә мәнсуб олан халқлар арасында да мүхтәлиф хурафатлар мөвчуддур. Амма буну Ислама нисбәт вермәк ән азы инсафсызлығ оларды.

Христиан дининдә мөвчуд олан хурафатлар кәлдикдә исә 16-чы әсрдә Лүтерин башчылығы алтлнда "Протестант" адлы бир мәзһәбин јаранма сәбәбләрини јада салмағ кифәјәтди. Лүтер вә онун һәмфикирләри "Чәннәт қағызларынын" килсә тәрәфиндән сатылмасы вә "кешишләрин инсанларын кунәһларыны бағышланмасына" гәти мүхалиф иди.

Елмә вә елм әһлинә сонсуз дөјәр вә гимәт верән Ислам дининин дүнјаја бәхш етдији бир чох елми әсәрләри, көшфләри сизә тәғдим етмәк истәрәдик.

Унутмајағ ки, даим чәһаләт гаранлығында олан Европа өз мәдәни вә елми инкишафы үчүн јалныз Ислам вә мүсәлманлар борчлудур. Бриффолт "Инсанын формалашмасы" адлы китабында јазыр:

"Ислам мәдәнијәтинин мүасир дүнјаја ән бөјүк һәдијәси елмдир! Европанын инкишафында Ислам мәдәнијәтинин вә елмин һәлләдичи тә'сирини көрмәдијимиз һеч бир пиллә жохдур!"

Декарт бу барәдә белә сөјләјир:

"Етираф етмәк лазымдыр ки, Европада јабылан тәбиәт елмләринин һамьсы Гур'анын көстәришләриндән бәһрәләнишди. Биз мүсәлманлар борчлујуг, һәгигәтдә Европа бу чәһәтдән Исламын бир шәһәри сәјылыр."

Елә бу сәбәбдән дә, Шејх Мәһәммәд Әбдо дејир:

"Авропа өз динини бурахан күндән инкишаф етди. Биз исә өз мәзһәбимизи бурахан күндән керә галдығ!"

ВНИМАНИЕ!

В теологическом центре мусульман-шиитов проводятся занятия по следующим предметам: арабский язык, персидский язык, чтение Священного Корана - таджвид, история ислама и исламская идеология и различия между другими течениями. Занятия бесплатны и открыты для всех желающих.

Справки по телефону:

89262111781

(өввөли сөһ.1)

Онун зүһуруну көзлөмөк рөвајәтләр-дә бизә әмр олунуб. Мәсәлән: Әли (ә) бујурур ки, "Әфзәлул-ибадәти интизарул-фәрәч." Јәни, "Ибадәтләрин ән көзәли Имамын зүһуруну көзлөмөк-дир." Ајры бир рөвајәтдә охујурут ки, онун зүһуруну көзлөјәнләр пејгәмбәрин һүчүдунда чиһад етмиш адамлар кими һүчүдундан бәләлардан горунмасы үчүн мүмкүн олан гәдәр сәдәгә вермәк дә, биз Мөһди севәрләрин борчудур. Чүнки, онун вүчүдундан бизә даһа әзиз бир вүчүд жохдур. Һәмчинин, һәдисдә кәлиб: "Һәр кәс фәсилә вермәдән гырк сүбһ "Әһд" дуасыны охуса, Мөһдинин (ә.) көмәкчиләриндән (әнсарындан) олачаг. Әкәр о Һәзрәтин зүһурундан габаг олсә, Аллаһ-таала ону гәбирдән чыхарыб, о шәхси Имамын һүзуруна је-

ХИЛАСКАР

тишидирәчәк". Пејгәмбәримиз бујурур: "Әкәр дүңјанын өмрүнә бир күн галмыш олса, әлбәттә, Аллаһ о күнү узадачаг. Мәним Әһли-Бейтимдән олан бир овладымы дүңјаја кәтирәчәкдир ки, мәнән сонра зүлмлә долмуш дүңјада әдаләти бәргәрар едәчәк. О, халгы мәним динимә дәвәт едәчәкдир, ким она итаәт етсә, мәнә итаәт едәчәкдир. Һәр ким дә онун кәлмәсини вә ону инкар етсә, мәни инкар етмиш олар."

Биз мүсәлманлар ону Саһиббәззаман ағаны гијам вә әдаләтлә таныјырыг вә танымалыјыг да! Ислам дејир: "Инсанын сону әдаләтлидир. Һагсызлыгга долан дүңјада әдаләт һаким олачагдыр."

Индијә кими Һәзрәтин шәрәфли өмрүндән 1171 ил кечмәсинә баһмајараг, индидән сонра нә гәдәр өмүр сүрәчәјини Аллаһ билир. О Ага зүһур едәркән 30 вә јахүд гырк јашлы бир киши сүрәтиндә олачаг. Өлмүш инсанларын бир дәстәси дириләчәк вә Мөһ-

ди (ә) гошунунда олачагдыр. Зүһур едәркәк 7 ја 9 ил һөкмранлыг едәчәк. Рөвајәт олунур Һәзрәт Мөһди (ә.) Мөккәдә, Кәбә әвинин јанында зүһур едәчәкдир. Башында Пејгәмбәрин әммәмәси, әјниндә зиреһи вә әлиндә Әлинин (ә) гылынчы, синәсиндә исә Гур'ани-Кәрим олачагдыр. Мәләкләр онун әтрафында топланачаглар. Пејгәмбәрин бајрагы әлиндә 313 нәфәр Аллаһ тәрәфиндән сечилмиш силаһашы пејда олачагдыр. Иса (ә) Пејгәмбәримиз көјләрән ениб она көмәклијини билдирәчәкдир. Вә онун архасында намаз гылачагдыр. Ағанын зүһур заманы илк сөјләјәчәк нитти "Һуд" сүрәсинин 86-чы әјәси олачаг. Вә зүһур едәчәји заман сәмадан онун вә атасынын ады илә бир нида едиләчәкдир. Нида едиләндә гәрбдә вә шәрғдә оланларын һамысы бу нидаыны ешидәчәкдир. Бу сәсин горхусундан јатмышлар ојаначаг, отуранлар дурачаг. Бујурулар: "О сәс Һәзрәт Чәбраһим сәсидир ки,

рамазан ајынын 23-ү чүмә кечәси ешидиләчәкдир." Дүңја үзәриндә елә бил боллуг јараначаг ки, һеч бир имканлы Адам сәдәгә вермәјә фәгир тапмајачагдыр.

Еј көзүм ағлама, мөвлә кәләчәк!

Гәм јемә, Мөһдијә вала кәләчәк!

Бәли, о Һәзрәт кәләчәкдир! Өзү дә Аллаһ тәбарәк тааланын әмри илә, мүсәлманларын дуасы илә, әрзусу илә вә мәзлумларын аһу-наләси илә тезликлә кәләчәкдир. Кәлин һамымыз, әл-ләримизи Аллаһ дәрқаһына ачыб Имамызын тезликлә зүһуруну вә саламатлыгыны истәјәк. Гој кәлиб залымлары гырсын, ачылыгдан, мүһарибәләрдән, писликләрдән бизләри хилас етсин, јер үзүндә әдаләт вә әминаманлыг јаратсын. Мөвләмызын саламатлыгына вә зүһурунун тезләшмәсинә Пејгәмбәр вә Али Пејгәмбәримизә һәмшиһ салават хәтм едәк: "Әллаһуммә сәлли әлә Мүһәммәдин вә али Мүһәммәд. Вә әччил фәрәчәһум!"

Фатимә АБЫШОВА

ИМАМ МӘҲДИНИН (Ә) УЗУН ӨМҮР СҮРМӘСИ

Имам Мөһди (ә) һаггында ирәли сүрүлмүш әсәслы суаллардан бири дә о Һәзрәтин (ә) узун өмүр сүрмәсиндән ибарәтдир. Чүнки, Әһли-бейт (ә) мәзһәби вә бир сыра Әһли-сүннә алимләринин нәзәринә әсәсэн, имам Мөһди (ә), һичри-гәмәри тарихи илә 255-чи илин шәбан ајынын 15-дә, милади тарихи илә исә 834-чү илдә дүңјаја көз ачымышдыр. Демәли, Имам Мөһдинин (ә) һал-һазырда (јәни 1426 һ. г. вә 2005 милади илиндә) 1171 јашы вардыр.

Буну гәбул етмәк исә бәзиләри үчүн чоһ чәтин бир проблемә чеврилмишдир. Онлар бу һәгигәти гәбул етмәкдән бојун гачыраг; - бир инсан бу гәдәр өмүр сүрә биләрми!? -дејә етираз едиләр!

Бу суалын чавабында демәлијик ки, инсанын әсрләр боју јашајыб, узун өмүр сүрмәси һеч дә гејри-мүмкүн вә ағылабатмаз бир мәсәлә дејилдир. Чүнки "мүмкүнлүк" дедикдә онун әмәли, елми, мәнтиги, фәлсәфи вә дини нөгтеји нәзәрән һәјата кечмәси үчүн һеч бир манәнин олмамасы нәзәрдә тутулур. (Бах: Бүһусун һовләл-Мөһди (ә), Шәһид Сәдр, сәһ. 31-44).

Инди исә инсанын узун өмүр сүрмәсинин мүмкүнлүјүнү ағыл, Гур'ани-Кәрим, һәдис, тарих вә елм (тибб елми) бахымындан арашдыраг:

1. Ағыл бахымындан:

Аллаһ-таала өввәлдән Адәм өвләларына "ағыл" дејилән бөјүк бир Илаһи не'мәт вермишдир. Инсан өз ағылы васитәси илә јашшыны (хејри) писдән (шәрдән) ајырыр вә өз сәадәт јолуну ајдынлашдырыр.

Бу Илаһи не'мәт, варлыг әләминдә мөвчүд олан низам-интизамы көрүр, онларын бачарыглы вә билик саһиби олан бир Халигин әли илә јарандыгыны, гајдасына дүшдүјүнү дүшүнүр. Шүбһәсиз, кайнат әләми, онда мөвчүд олан мүхтәлиф инсанлар, һејванлар вә бүтүн варлыглар, һабелә көрдүјүмүз вә көрмәдијимиз әсрәрәнкиз варлыглары өз түкәнмәз гүдрәти илә јарадан Халигин бир инсаны әсрләр боју дири сахламасы ағыл вә дүшүнчә бахымындан һеч дә чәтин вә гејри-мүмкүн бир иш дејилдир. Аллаһ-тааланын әлдәсиз вә һүдудсуз гүдрәтини нәзәрә алсәд, белә бир ишин һәјата кечмәси, һеч дә чәтин бир мәсәлә олмајачагдыр. (Бах: Әл-

Әгидәтул-исламијә (шејх Чәфәр Сүбһани), 101-чи әсәс, сәһ. 220-221).

Беләликлә, бир инсанын әсрләр боју јашамасы ағыл вә дүшүнчә бахымындан мүмкүн олан бир ишидир.

2. Гур'ани-Кәрим бахымындан:

Бу шүбһә вә ја суала чаваб оларак Гурани-Кәримин мүгәддәс әјәләринә бахдыгда, бир сыра инсанларын әсрләр боју јашајыб, дири галмасыны көрүрүк. Бу барәдә бир нечә мисал кәтирмәк олар:

Биринчи: Әшаби-Кәһф (Мағара јолдашлары);

Аллаһ-таала азғын чәмијјәтдән мағараја үз кәтирмиш Әшаби-Кәһф адлы бир нечә мө'мин шәхси мағарада оларкән јухуја апармыш вә онлары 309 ил мүдәтиндә јуху һалында сахладыгдан сонра јенидән ајылтмышдыр. Нечә ки, Гур'анда бујурур:

"Онлар мағарада үч јүз доггуз ил галдылар. (Үч јүз ил галдылар, үстүнә бир доггуз ил дә әләвә олунду.)" ("Кәһф" сүрәси, әјә 25)

Икинчи: Мәрјәм оғлу Иса (ә);

Аллаһ-таала Гур'ани-Кәримдә һәзрәт Исанын (ә) гәглә јетирилмәси вә чармыха чәкилмәсини инкар етмиш вә белә бујурмушдур:

"О вахт Аллаһ бујурду: "Еј Иса, һәгигәтән Мән сәнин өмрүнү тамам едиб өз дәрқаһыма учалдарам вә сәни кафирләрдән тәмизләјиб пак едәрәм [тәр-тәмиз ајырарам]." ("Али-Имран" сүрәси, әјә 55)

Тәфсирчиләрин јаздыгына көрә Аллаһ-таала Иса Мәсиһ (ә) Исраил өвләдларындан олан кафирләрин әлиндән ничат верәрәк, ону Өз јанына вә мәләкләринин јерләшдији јерә учалтмышдыр.

Имам Рзадан (ә) нәгл олунмуш һәдисә әсәсэн, Аллаһ-таала Мәрјәм оғлу Исаны (ә) јердән дири һалда көјә галдырмыш, көј илә јер арасында онун руһуну алмыш вә даһа сонра руһуну она гајтармышдыр.

Һәзрәт Мөһәммәд (с) бу һагда бујурмушдур:

"Һәгигәтән Иса (ә) өлмәшидир вә шүбһәсиз, Гијамәт күнүндән өнчә сизә тәрәф гајыдачагдыр."

Нәгл олунмуш рөвајәтләрә әсәсэн, Мәрјәм оғлу Иса (ә) јердән көјә галдырылдыгда, 33-34 јашларында олмушдур. Беләликлә, о Һәзрәт (ә) мила-

ди тарихи илә 33 вә ја 34-чү илләрдә јердән көјә галдырылмышдыр. Бу һәдисәдән исә һал-һазырда (милади тарихи илә 2005-чи илдә) 1972 ил кечир. Лакин бунула белә, Мәрјәм оғлу Иса (ә) диридир вә Аллаһ-таала дәрқаһында јашајыр.

Гејд олундугу кими о Һәзрәт (ә) дүңјанын сонуну јахын јерә енәрәк, сонунчу Имам Һәзрәт Мөһдијә (ә) көмәк едәчәк, дүшмәнләрлә ворушачаг вә Ислам шәриәти әсасында рәфтар едәчәкдир.

Үчүнчү: Нүһ пејгәмбәр (ә);

Аллаһ-таала Гур'ани-Кәримдә өз пејгәмбәрләриндән бири олан Нүһ (ә) барәдә белә бујурур:

"Биз Нүһү өз тајфасына пејгәмбәр көндәрдик. Нүһ онларын арасында мин илдән әлли әскик [доггуз јүз әлли ил] галды. Онлар зүлм етикләри анда туфан онлары јахалды." ("Әнкәбут" сүрәси, 14)

Бу әјәдә Нүһ пејгәмбәрин (ә) өз милләти арасында јалныз туфан һәдисәсинә гәдәр јашадыгы мүддәт (јәни 950 ил) бәјан олунмушдур.

Нүһ пејгәмбәрин (ә) бундан габаг вә сонра јашадыгы өмүр мүддәти исә мүхтәлиф һәдисләрдә белә ачыгланыр. Имам Садиғ (ә) бу барәдә бујурмушдур:

"Нүһ (ә) 2300 ил јашамышдыр, 850 ил пејгәмбәрлијә чатмаздан габаг, 950 ил (пејгәмбәрлијә чатандан сонра) өз милләти арасында, сујун чәкилиб кәминин гуруја енмәсиндән сонра исә 500 ил јашамышдыр..."

Дөрдүнчү: Јунис пејгәмбәр (ә);

Аллаһ-таала Гур'ани-Кәримдә өз милләтиндән безиб, онлары тәрк едәрәк кәмијә минән вә ады пушк јолу илә дәнизә атыласы чыхан, Јунис пејгәмбәр (ә) һаггында белә бујурур:

"Јунис өзүнү гынадыгы һалда [дәнизә атыларкән] балыг ону удду. Әкәр о [Аллаһы] даим јад едәнләрдән олмасәјди, јәгин ки, балыгын гарнында Гијамәт күнүндә гәдәр галарды." ("Саффат" сүрәси, әјә 142-144)

"Тәфсирүс-Сәмәргәнди" вә "әл-Чәләләјн" тәфсирләриндә бу әјәнин изаһында белә јазылмышдыр:

Әкәр Јунис пејгәмбәр (ә) о һалда Аллаһы јад етмәсәјди, нәһәнкин гарны Гијамәтәдк онун гәбир еви олачагды. Белә бир изаһ вә тәфсир исә әј-

әнин заһири илә һеч дә ујун дејилдир.

Ајәнин заһири мәнасына әсәсэн, Јунис пејгәмбәр (ә) нәһәнкин гарнында Аллаһы јад етмәсәјди, Гијамәт күнүндәк орада дири галачагды. Бу исә Чаруллаһ өз-Зәмәхшәри (вәфаты/528 һ. г.), шејх Тәбәрси (вәфаты/548 һ. г.), Абдуллаһ әл-Бейзави (вәфаты/791 һ. г.) вә с. бу кими Әһли-бейт (ә) вә Әһли-сүннә мәзһәбләри тәфсирчиләринин нәзәри илә ујун кәлир.

Белә бир һалда, Аллаһын Јунис пејгәмбәрдән әләвә, нәһәнки дә Гијамәт күнүндәк дири сахламасы мүмкүн сајылыр.

Бешинчи: Үзејр пејгәмбәр (ә);

Аллаһ-таала мүгәддәс Гур'анда бујурур:

"Јахүд, дамлары чөкмүш, диварлары учулмуш бир кәнди јанындан кечән кимсәнин [Үзејрин] әһвалатыны билирсән? О кимсә: "Әчаба, Аллаһ бу кәнди өлүмүндән сонра нечә дирилдәчәк?" - демшиди. Белә олдугда, Аллаһ ону јүз ил өлү һалында сахлады, сонра дирилдәрәк ондан: "Нә гәдәр јатмысан?" - дејә сорушду. О да: "Бир күн, бәлкә, бир күндән даһа аз" - дејә чаваб верди. Аллаһ она: "Бәлкә, јүз ил јатмысан, једијин јемәјә, ичдијин суја бах, һәлә дә хараб олмајыб. Бир дә узунулагына бах! Сәни инсанлар үчүн бир ибрәт дәрси олмагдан өтрү белә етидик. Инди [узунулагынын] сүмүкләринә бах, көр нечә онлары бир-бири илә бирләшдирди, сонра да онларын үзәрини әтлә өртүрүк?" - дејә бујурду. О кимсәјә бунлар ајдын олдугда: "Артыг билдим ки, Аллаһ һәр шејә гајирдир!" - деди." ("Бәгәрә" сүрәси, 259)

Бу барәдә һәзрәт Үзејрин (ә) јүз ил мүддәтиндә јатмасындан әләвә, даһа инчә бир мәсәләјә тохунмаг лазымдыр.

Билдијиниз кими һәр бир јемәјин ади сахлама мүддәти тәхминән 4-5 күндүр. Һәзрәт Үзејрин (ә) әһвалатында сөзүкәдән јемәк исә ачыг һавада 100 ил галмыш, лакин хараб олмамшыдыр. Бу исә о јемәјин орта һесабла 7300 дәфәдән чоһ, хараб олмамшы бир һалда галмасыны көстәрир.

(арды сәһ. 8)

ДОЛГОЛЕТИЕ ИМАМА МАХДИ, ВОЗМОЖНО ЛИ ТАКОЕ?

(начало на стр.1)

Таким образом, полет человека на Марс, в общем-то, реализуем, но пока только в научной теории, а не на практике. Исходя из этого мы можем сказать, что теоретически полет на Марс возможен, но невозможен практически. Что же касается логической или философской возможности, то здесь все еще интересней. Как мы с вами знаем, эмпирические науки делают свои выводы все-таки на основе результатов экспериментов, что весьма ограничивает охватываемую ими область. Таким образом, эмпирическая наука, по понятным причинам, не в состоянии составить мнение о вещах не проверяемых на практике, как то существование Всевышнего Творца или наличие жизни после смерти. Причем любой ученый понимает, что если он и не может обнаружить присутствие Аллаха, проведя какой-нибудь эксперимент, то это вовсе не значит, что Господь не присутствует в этом мире, а это значит, что мы пока не обладаем достаточными средствами для выявления его присутствия на практике, причем неизвестно, будем ли мы ими когда-нибудь обладать вообще. История естественной науки содержит огромное количество фактов выявления ошибочности предыдущей теории просто из-за недостаточного охвата области эксперимента, вследствие чего получилась неполная картина явления и, естественно, были сделаны неверные выводы. Примером того может являться хотя бы то, что не так давно выяснилось, что реальное пространство не евклидово, т.е. при очень точных расчетах нельзя руководствоваться только евклидовой геометрией, а иначе полученная картина не будет соответствовать действительности. В тех же областях познания, куда еще не дотягивается эмпирическая наука властвует наш с вами разум, наша врожденная и инстинктивная логичность. Мы все с вами пользуемся логикой в нашей жизни, без нее не существует никакого познания, невозможным становится выведение одного из другого и, вообще, нормальное функционирование человеческого мышления. Как вы уже заметили, возможность научная гораздо шире практической возможности, как в примере с полетом на Марс, который возможен теоретически, но не реализуем пока что на практике. Так вот, логическая же возможность еще ши-

ре теоретической научной, так как охватывает и те области, которые неподвластны эксперименту, т.е. выходит за рамки материального. К сожалению, многие из нас с вами забывают об этой категории возможного, и поэтому считают столь долгую жизнь Имама Махди (да приблизит Аллах его пришествие!) невозможной, что, в общем-то, верно с практической точки зрения, с научной же точки зрения по этому поводу уже имеются разногласия, и вполне возможно, что через некоторое время наука подтвердит допустимость такой продолжительной жизни. Но нас, как мусульман, а потому людей религиознах, должна интересовать логическая возможность, так как эмпирическая наука никаким образом не в состоянии охватить то, что не материально. Здесь уже наступает черед духовного и религиозного познания.

Мы с вами безусловно знаем, что законы окружающего мира установлены Всевышним, и все объекты подчинены им. Никто не в состоянии противиться, например, закону всемирного тяготения или броуновскому движению, пытаюсь остановить свои частицы. Но мы воспринимаем эти законы, как волю Творца, и потому нет ничего невозможного в том, чтобы он по своей же воле внес временные коррективы в законы мироздания, если это будет необходимо для исполнения его великого замысла. С точки зрения логической и философской возможности то, в чем нет явного логического противоречия, возможно, и для его существования необходимо лишь наличие некоторых причин. Примером же невозможных объектов является следующее: всем бесспорно ясно, что любой объект может быть человеком или не

быть им; невозможно, чтобы объект и был человеком и не был им в одну единицу времени; также невозможно, чтобы человеком объект не был и "не человеком" тоже не был - это явные противоречия, и наш с вами разум не допускает возможности существования подобных объектов.

Имеются ли в истории подобные прецеденты спросите вы? "Да и еще раз да!" - последует ответ. В священном Коране, да и в любом другом бо-



жественном писании, как то Тора или Евангелие, описано достаточно много так называемых чудес, т.е. случаев, в которых общепринятые законы природы были временно изменены. Тут и переход евреев через море, когда оно расступилось перед ними по воле Аллаха, и чудесное зачатие Иисуса без участия мужчины и многое другое. Приведем ссылки на места в священном Коране, где описаны некоторые из чудес:

1. И сказали мы: "Огонь! Будь холодным и безопасным для Авраама!" (Сура "Пророки", аят 69).

Здесь мы видим, что пророк Авраам (Ибрагим в коранической транскрипции) должен был сгореть, так как был брошен язычниками в огонь, но по воле Аллаха этого не произошло, и он вышел оттуда целым и невредимым.

2. Чудесное зачатие Иисуса (мир ему!): Он (ангел) сказал: "Я только посланник Господа твоего, чтобы даровать тебе мальчика чистого". Она сказала: "Откуда же у меня будет ребенок, если меня не коснулся мужчина, и я не была распутницей?" Он сказал: "Так изрек твой Господь: "Это просто для меня! И сделаем мы его знаменем для людей и милостью нашей. Это дело уже решено". (Сура "Марьям",

аяты 19-21).

Как мы видим тут опять имеет место изменение природной закономерности и вопреки общеизвестному закону Иисус (мир ему!) был зачат без участия мужчины.

3. С ним же связано и еще немало чудес, вот одно из них: И пришла она к своему народу, неся его. Сказали они: "О, Мария, поистине ты совершила неслыханное дело!" О, сестра Харуна, не был отец твой дурным человеком, и мать твоя не была распутницей". Она же указала на него, они сказали: "Как мы можем говорить с ребенком в колыбели?" Он сказал: "Я - раб Аллаха, Он дал мне писание и сделал меня пророком. И сделал меня благословенным, где бы я ни был, и заповедал мне молитву и милостиво, пока я жив, и благодать по отношению к моей родительнице и не сделал меня тираном нечестивым. И мир мне в тот день, как я родился, и в день, что умру, и в день, когда буду воскрешен живым!" Это - Иисус, сын Марии, по слову истины, в котором они сомневаются. (Сура "Марьям", аяты 19-21).

Здесь Всевышним снова были стерты привычные рамки мироздания и произошло чудо - новорожденный ребенок заговорил, причем сказал не какую-нибудь чепуху, а говорил о вполне серьезных вещах.

Итак, мы видим, что случаи отмены или коррекции некоторых законов природы действительно есть, и они достаточно часты, поэтому не останется никаких сомнений в возможности такой продолжительной жизни Имама Махди, если это будет нужно для исполнения божественного замысла. Вообще, конечно, всю эту статью можно было заменить цитированием одного аята священного Корана: "... и Аллах оживляет и умерщвляет..." (Сура "Семейство Имрана", аят 155).

Подобные слова много раз встречаются на страницах священного Корана, поэтому у того, кто принимает Коран как истину, не должно быть сомнений в возможности продления любой жизни на неограниченное время, если будет на то воля Всевышнего Аллаха.

На этом я, пожалуй, закончу. Надеюсь, что мой скромный вклад поможет кому-либо развеять свои сомнения.

Антон ВЕСНИН

Керамат - көзөл эхлагы, елми вә ибадәти илә сечилән мүгәддәс шәхсләрин һәјата кечирә билдикләри фәвгәләдә әмәлләрә дејилир. Мә'сум шәхсләрин (Пејгәмбәр вә Имамларын гејри-ади һәрәкәтләри "мө'чүзә" адландығы һалда, гејри-мә'сум шәхсләрин белә һәрәкәтләри "кәрамәт" адланыр. Ислам тарихиндә бөјүк арифләр, алимләр, сејидләр Аллаһ јанында уча мәгама малик олдугларына көрә, халгын еһтијачларыны јеринә јетирмәк үчүн Аллаһа дуа етмиш, Аллаһ да онлара кәрамәт көстәрмәк гүдрәти вермишдир.

Минарә - мүсәлман ме'марлыг элементләриндән бири, мәсчид комплексинә аиддир. Мәсчиддә азан верән шәхс сәсинин даһа бөјүк әразиләрә јайылмасы үчүн минарәјә

ДИНИ ЛУҒӘТ

галхыр вә орадан азан верир. Минарәләрин дахилиндә винтвари пилләкән вә мүәјјән јүксәкликдә минарәни дөврәләјән ејван (азанчынын дајанмағы үчүн) гурулур. Милли ән'әнәләрә вә ме'марлыг үслубларындан асылы олараг, мүсәлман өлкәләриндә даирәви, квадрат, сәккизбучаглы вә с. формалы ен кәсијинә малик минарәләр тикилир. Мәккә, Мәдинә, Гаһирә, Дәмәш, Бағдад, Кәрбәлә вә Истанбул кими гәдим шәһәрләрдәки мәсчидләрин минарәләри өз оријиналлыгы, орнаментләрин рәнкарәнклији, көзә јатымлы формасы илә диғтәти чәлб едир.

Түрбәт - лүғәти мә'нада "торпаг" демәкдир. Адәтән, Ислам мүгәддәсләринин мәзары үзәриндән көтүрүлмүш торпаға "түрбәт" дејилир. Даһа дар мә'нада Имам Һүсејнин (ә) дәфн олуңдуғу Кәрбәлә торпағы "түрбәт" адланыр. Түрбәтдән тәбәррүк мәгсәди илә истифадә едилир. Шиә мәзһәбиндә намаз заманы Кәрбәлә түрбәтиндән дүзәлдилмиш мөһүрә сәчдә етмәк савабдыр. Шәриәт һөкмләринә көрә вәфат етмиш мүсәлманы дәфн едәркән јанағынын алтына вә синәсинә азачыг түрбәт төкмәк савабдыр. Түрбәтин бә'зи шәфаверичи хүсусијәтләри дә вардыр. Тарихдә ағыр хәстәлијә дүчар олмуш шәхсләрин түрбәт васитәсилә

сағалмалары һаггында чохла фактлар вардыр.

Фурган - тәрчүмәси "фәрг гојан, бир-бириндән ајыран" демәкдир. Гур'ани-кәримин адларындан бири дә "Фурган"дыр. Гур'ан ајәләринин өзүндә Аллаһ-таала бу сәмави китабы һәмин адла адландырыр. Гур'ани-кәрим һагла батили, јахшы илә писи ајыран әсас ме'јар олдуғу үчүн она бу ад верилмишдир. Чүнки Гур'анын һөкмләринә әмәл едән шәхс һәр ики дүнјада сәадәт әлдә едир, бу һөкмләри позан адам исә Илаһи әзаба дүчар олур. Гур'анда бујурулур: "Аләмләри горхутмаг үчүн Фурганы [јә'ни һагла батили ајыран китабы] өз бәндәсинә ендирән Аллаһ нә гәдәр уча вә улудур!" ("Фурган" сурәси, 1-чи ајәдән).

Ғазырлады: Н. РӘБИМОВ